

Ворчакова І. Є.

канд. політ. наук, доцент, доцент кафедри політології
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Інститут історії, політології та права
кв. 32, 14 а, вул. Архітектора Старова, Миколаїв, 54056, Україна
Тел.: 0506933107. E-mail: vorchakova@ukr.net

Лісовський В. М.

канд. політ. наук, доцент, доцент кафедри політології
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Інститут історії, політології та права
кв. 33, корпус 10, 5, вул. Червоних Майорщиків, Миколаїв, 54058, Україна
Тел.: 0932505396. E-mail: vn_lisovski@mail.ru

ЛОБІЮВАННЯ СЕПАРАТИСТСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ ЯК ОДИН З ДЕСТРУКТИВНИХ МЕХАНІЗМІВ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ

В статті піднімається дискусійне питання позитивної та негативної ролі сепаратизму в сучасних політичних процесах. Показано ризики та загрози лобіювання цього явища в Україні. Проаналізовано роль та механізми втручання однієї держави у територіальні суперечки іншої країни та наслідки такого впливу.

Ключові слова: сепаратизм, лобізм, лобіювання сепаратистських інтересів, сепаратистський рух, федералізація.

Сьогодні однією з найглобальніших проблем, що призводить до дестабілізації ситуації в світі, є розвиток сепаратизму та міжнародного тероризму. На сучасному етапі цивілізаційного процесу ми маємо приклади розповсюдження сепаратистських настроїв не тільки в країнах, що розвиваються (Індія, Пакистан, Ірак), але й в країнах розвинутої демократії. Так, через нерівномірний економічний розвиток в регіонах Італії, Бельгії, Данії більш розвинуті регіони намагаються відокремитися і отримати самостійні повноваження. В Іспанії та Великобританії джерелом сепаратизму є лінгвістичний фактор. Навіть в США, територіальна могутність якої не викликає сумнівів, час від часу постає необхідність публічної дискусії про можливість їх розпаду. Сепаратисти в Америці дестабілізують ситуацію, успішно збираючи необхідну кількість підписів для відокремлення деяких регіонів.

Однак найбільш загрозливою світовою тенденцією є те, що сепаратизм ініціюється та лобіюється закордонними державами, що суперечить всім вимогам міжнародного права. З політичною некоректністю такої держави зіткнулася нещодавно й Україна.

Крім того, сепаратизм з роками розширює кордони свого впливу і набирає все більшого масштабу.

Виходячи з вищезазначеного обґрунтованою є актуальність даної роботи. Виникає потреба ґрунтового аналізу такого глобального явища як

сепаратизм. Однак ми ускладнимо задачу і спробуємо не просто описати його, а показати всі ризики і загрози лобювання сепаратизму в Україні.

Будемо намагатися зробити одну з перших спроб в українській науковій літературі поєднати такі два поняття, як «лобізм» та «сепаратизм».

Перш ніж виконати поставлену мету, науково доцільним є аналіз найбільш значимих робіт з даної проблематики. Уявлення про сепаратизм як явище, детерміноване сферою міжнаціональних суперечностей і конфліктів, національних відносин, знайшло своє відображення у філософських, юридичних, економічних, політологічних працях багатьох вчених. Автори по-різному підходять до проблеми сепаратизму як до суспільно-історичного та політико-правового явища. Якщо раніше західноєвропейські вчені більше схилилися до думки, що сепаратизм можна сприймати як позитивний процес, або пов'язували його з розвитком народного суверенітету (розпад Югославії, СРСР тощо), то на сьогоднішній день важко знайти вчених, які б позитивно оцінювали це явище. Деякі відхилення можемо знайти в роздумах так званих «вільних журналістів», однак їх позиції не можна зарахувати до науково обґрунтованих.

Майже всі вчені, представлені в цій роботі, інтерпретують сепаратизм як дестабілізуючий суспільний процес. Однак ми можемо, наприклад, виділити таку вчену як Н. І. Романюк, яка показала позитивні функції сепаратизму, які, на її думку, «полягають в артикуляції інтересів населення регіону в політичній, соціально-економічній, культурній сферах. Поширення ринкових відносин, розширення зон вільної торгівлі, з одного боку, ведуть до зближення й поглиблення інтеграції країн, а з іншого — заохочують ізоляціоністські та сепаратистські сили, що сприяють відродженню націоналізму та ескалації локальних конфліктів» [8, с. 85]. Про те, що сепаратизм має не тільки негативні, а й позитивні наслідки, пише й Р. Ключник. Він показує це на прикладі Чорногорії. На його думку ця країна «демонструє, що відокремлення частини держави може дати поштовх до більш раціонального використання її ресурсного потенціалу, що, у свою чергу, забезпечує стрімке економічне зростання» [5, с. 126].

Таким чином, питання про позитивні та негативні наслідки сепаратизму залишається серед наукової еліти найбільш дискусійним. Однак, окреслюючи предметне поле сепаратизму, вчені говорять і про види, механізми, ступені нейтралізації, перспективи, подають гіпотези. Так, наприклад, заслуговує на увагу монографія В. В. Дівака «Сепаратизм як феномен сучасної політики: політологічні та правові аспекти» (2010 р.) [2]. Гіпотеза, представлена ним, про те, що можливе посилення сепаратистських рухів у регіонах, багатих на природні ресурси, сьогодні підтвердилася і на прикладі України.

Крім вітчизняних наукових позицій, в даній роботі розглядаються і праці закордонних вчених, які вважаються авторитетними в даній галузі наукових досліджень. Такі як Е. Грос Есп'ель [1], М. Спенсер [15], Е. Гобсбаум [13]. Останній — один із найбільш відомих істориків, культурологів і політичних мислителів наших днів. В своїй роботі «Нації і націоналізм після 1780 р.», даючи вичерпну картину формування націй та держав,

він торкається і питання ролі сепаратистських настроїв в цьому процесі. Зокрема він пише: «всі рухи, які домагаються територіальної автономії, схильні бачити в собі творців «націй», навіть якщо це абсолютно не відповідає дійсності, а всі рухи, які захищають регіональні, місцеві і навіть групові інтереси проти центральної влади і державної бюрократії, при можливості з великим захопленням виряджаються в національні костюми, переважно — етнолінгвістичних фасонів. А отже, нації і націоналізм здаються нам більш впливовими і всюдисущими, ніж вони є насправді» [13, с. 297].

Для більш ґрунтовного наукового аналізу доречним буде дати визначення основним поняттям предмета, що досліджується.

В якості прикладу можемо навести більш повне визначення лобізму: «сучасний лобізм є певною системою, яка існує в кожній державі, як відпрацьована система представництва інтересів різних груп, безпосереднього впливу цих груп на прийняття державних рішень, які їх стосуються. За своєю суттю лобізм є певним взаємозв'язком і взаємодією громадян, громадських організацій, політичних партій, аналітичних центрів, соціальних та етнічних груп, різних бізнесових асоціацій та інших організованих груп тиску по відстоюванню своїх інтересів, або тих, хто наймає ці групи, щоб ті лобіювали вигідні для них рішення, з метою отримання більшої частки у розподіленні ресурсів» [9, с. 70]. В контексті нашої наукової теми ми будемо говорити більше про так званій регіональний та іноземний лобізм. Перший передбачає вплив на владу з боку представників республік, районів, областей, що прагнуть отримати певні дотації чи інші переваги від центральних органів державної влади. Другий має на увазі вплив іноземних груп тиску на ті чи інші державні органи з метою добитися від них певних рішень.

Для аргументованого використання основних категорій проблеми, що піднімається в даній роботі, потрібно надати визначення і поняттю «сепаратизм». В розширеному вигляді «сепаратизм» може інтерпретуватися як політика і практика відокремлення, відділення частини території держави з метою створення нової самостійної держави або отримання статусу дуже широкої автономії (індивідуальна свобода дії; самостійність). Сепаратизм веде до порушення суверенітету, єдності й територіальної цілісності держави, принципа непорушності кордонів і, як показує досвід, може стати джерелом найгостріших міждержавних і міжнаціональних конфліктів.

Доцільним буде надати авторське визначення поняттю «лобіювання сепаратизму», під яким слід розуміти намагання впливати на органи влади задля реалізації таких цілей, якими можуть бути прагнення до відокремлення регіону від решти території держави та утворення нової держави або приєднання до іншої держави, а також отримання статусу автономії у складі країни. Однак для того, щоб реалізувати поставлену мету, потрібно не тільки створити сепаратистський рух, а й знайти активну політичну еліту, яка здатна очолити цей рух.

Згідно з новими змінами в Кримінальному кодексі, посягання на територіальну цілісність України карається позбавленням волі на строк від

трьох до десяти років. Якщо ці дії призведуть до загибелі людей або інших тяжких наслідків, вони караються позбавленням волі на строк від 10 до 15 років або довічним позбавленням волі. Лобіювання сепаратистських інтересів, а тим паче фінансування сепаратизму, у разі доведення вини фігуранта справи може призвести до такої кримінальної відповідальності як позбавлення волі від 3 до 7 років, конфіскації майна і права займати певні посади на визначений термін.

Останнім часом серед українських депутатів дуже популярним піар-ходом стало лобіювання законопроектів, що стосуються сепаратистської діяльності. Відвертість закликів щодо боротьби з сепаратизмом викликає сумніви не тільки через дефіцит довіри громади до високопосадовців, але й тому, що не можна прорахувати реальні настрої депутатів та чиновників щодо збереження цілісності України і ізоляційної політики щодо Росії. В депутатському корпусі представлений достатній відсоток вихідців з окупованої території та зони АТО, де залишилися їхні економічні інтереси, залежні від Росії. Тому цілком ймовірно, що вони зацікавлені лобіювати розвиток свого бізнесу.

Оцінити підтримку сепаратистських рухів політичними партіями можна на прикладі відомого факту лобіювання інтересів сепаратистів Партією регіонів та Комуністичною партією України на рівні парламенту. Відмовляючись брати участь у голосуваннях, вони вимагали «негайного розгляду законопроекту про амністію сепаратистів, які захопили адміністративні будівлі під російським прапором». В свій час інший представник вищезазначеної партії лобіював вимоги донецьких сепаратистів, роблячи тиск на центральну владу щодо питань статусу російської мови і децентралізації влади.

Причетність Партії регіонів і Комуністичної партії до сепаратистів підкреслює і О. І. Брусіловська: «завдяки підтримці комуністів і «регіоналів» були проголошені «Народна Республіка Донецьк» і «Луганська Народна Республіка», і 11 травня був проведений «референдум» за незалежність цих територій. Лідери сепаратистів досягли угоди про об'єднання цих «республік» в федерацію «Новоросію» [14, с. 62].

Якщо брати до уваги світовий досвід існування сепаратизму, то в більшості випадків він здійснювався на релігійному чи етнічному ґрунті, що ж стосується України, то розгортання сепаратизму на її території обумовлено в першу чергу політичними причинами. Звісно, форми протікання українського сепаратизму істотно різняться від аналогічних в західних країнах. Причинами незадоволення сепаратистів в Україні є економічна неспроможність загальнонаціональної політики держави і регіону, який вони відстоюють. Якщо на шляху до досягнення сепаратистських цілей стане зовнішньополітична еліта, яка допоможе пролобіювати здійснення політики відокремлення, то безумовно, сепаратисти цим скористаються.

Про позиції щодо зовнішнього втручання держав у територіальні суперечки іншої країни писав в свій час і Е. Гобсбаум, починаючи з причин зростання сепаратизму: «Насправді нинішнє зростання сепаратистських і етнічних настроїв частково пояснюється тією обставиною, що після Другої

світової війни нові держави — всупереч звичайній думці — створювалися під впливом чинників, які не мали нічого спільного з принципом національного самовизначення в дусі президента Вільсона, що діяли після Першої світової війни. Фактори ці обумовлені трьома причинами: деколонізацією, революційним рухом і, зрозуміло, втручанням зовнішніх сил [13, с. 298].

Надмірна концентрація уваги української громадськості біля такого явища як сепаратизм може призвести до зворотних наслідків. Так звана «фобія сепаратизму» призводить до того, що її загрозу шукають в таких процесах, як створення регіональних політичних партій. Для прикладу можна навести створення Української Галицької партії, метою якої (як вважають деякі аналітики) може бути саме лобювання регіональних інтересів, спрямованих на федералізацію, а відтак і на відокремлення. Факт створення такої партії був використаний росіянами як аргумент в інформаційній війні, щоб показати, що політикою Києва, крім Луганська і Донбасу, невдоволені також і інші регіони.

Беззастережно відкидати можливість того, що регіональні політичні утворення можуть бути використані вмілими політиками як свого роду лобістський міст для пророщування сепаратизму, теж не варто.

Нарешті важливим чинником активізації сепаратистських практик є наявність зовнішніх союзників сепаратистів та їх відносна сила порівняно з державою, де існує сепаратистський рух. Зовнішні союзники здатні стати джерелом ресурсів, надавати політичну та інформаційну підтримку, здійснювати дипломатичний, економічний чи навіть військовий тиск на користь сепаратистів. Саме по собі існування регіональних спільнот із вираженою ідентичністю не становить загрози територіальній цілісності держави. Реальною така загроза стає, коли ідею відокремлення починає підтримувати регіональна еліта, принаймні її суттєва частина [11].

Таким чином, строкатість регіональних еліт, найвпливовіші з яких, протягом існування незалежної України, здійснювали потужний вплив на національний рівень, теж може бути однією з причин розпалення сепаратизму. Тільки лобювання найпотужнішою регіональною елітою сепаратистських ідей може призвести до дестабілізації в державі та воєнного озброєного конфлікту. А ще, коли вони мають підтримку в зовнішнього ворога, то їхні наміри мають подвійну силу впливу.

Очевидним є те, що окремі представники українського регіонального істеблішменту лобюють інтереси (економічні, військові, політичні) Росії в Україні, а відтак (здебільшого!) і сепаратистські тенденції. Це пояснюється в першу чергу тією обставиною, що бізнес-цілі деяких представників регіональної політичної еліти тривалий час пов'язані з економічними інтересами Росії.

Після проголошення незалежності України Російська Федерація лобювала свої інтереси через створення проросійських партій в Україні (наприклад, «Российская община Крыма», «Фронт національного порятунку» (Крим) або «Конгресс российских обществ Украины», Партія «Русько-Український Союз», Партія «Русь Єдина»). Такі ідеологічні орієнтації в

українців призводили до того, що перешкоджали ствердженню в останніх української громадянської ідентичності.

Сучасні українські науковці сходяться на думці, що саме економічна дестабілізація та повна неготовність української держави до нових викликів національній безпеці та територіальній цілісності дозволила Росії скористатися слабкістю соціально-політичної системи і підтримати та пролобіювати на території України сепаратистські тенденції. Зокрема, професор І. Кресіна стверджує: «Політична криза 2013–2014 років, Євромайдан, ротація влади під тиском вуличних протестів стали передумовою втручання Російської Федерації під приводом захисту прав росіян та російськомовних українців, порушення суверенітету України, анексії Криму та підтримки проявів сепаратизму на Сході України. З огляду на втрату Автономної Республіки Крим, на територію якої вторглися війська РФ, надали підтримку нелегітимній, самопроголошеній владі автономії в організації незаконного референдуму про вихід АРК зі складу України та приєднання до Росії» [6, с. 176].

Аналогічні думки щодо російської позиції в Україні, яка вдалася до збройної агресії, наслідком якої стало відторгнення Криму від України і збурення ситуації на її Південному Сході шляхом активізації терористичних та сепаратистських рухів, наводять науковці Л. Лисенко, А. Карасевич. Ці вчені показують і передумови, які призвели до такої ситуації: «Представники спецслужб Росії були інфільтровані в структури державного управління України всіх рівнів для того, щоб лобіювати свої інтереси. Кремль змушував українську владу ухвалювати рішення, які суперечать національним інтересам України, але відповідають геополітичним візіям Російської Федерації. Харківські угоди, незрозумілі московські угоди грудня минулого року (2013. — І. В., В. Л.) — яскраві приклади» [7, с. 22]. Позиції щодо спланованої діяльності Росії відносно до України знаходимо і в роботі вже згадуваної вченої О. І. Брусіловської, яка, описуючи цілі та інструменти впливу на Україну протягом 2013–2014 рр., зазначає, що «Росія таємно фінансує певні партії і громадські організації в регіоні... Путін не міг змиритися з втратою України і діяв відповідно до раніше підготовленого плану. Агенти ФСБ організували сепаратистські рухи в Закарпатті, Криму та на Південному Сході України. Чому Москва вирішила піти на це? Тому що зрозуміло, що якщо нічого не змінилося в системі міжнародних відносин, вона буде поступово втрачати свої позиції» [14, с. 59]. До аналогічних висновків щодо мотивації Росії в її прагненні захистити свою історичну сферу впливу приходять і П. А. Синовець: «Дії Російської Федерації стосовно української кризи носять цілком раціональний характер, що обумовлено високим ступенем зацікавленості Москви у збереженні Києва в сфері свого впливу і одночасно розумінням того, що для Заходу Україна представляє значно меншу цінність» [10, с. 69]

Росія одним з найпотужніших інструментів лобіювання сепаратистських тенденцій в Україні обирає засоби масової інформації. Враховуючи високу довіру росіян до останніх в своїй державі, вони досить вдало ведуть інформаційну війну. Крім того, певний відсоток українців з низькою

політичною культурою стають заручниками російської політичної пропаганди.

Враховуючи вищесказане зрозумілим стає, що політичний тиск сусідніх держав може відбуватися із задіянням різних політичних механізмів, що впливають на національну ідентичність і, як наслідок, приводять до сепаратистських настроїв. Такий вплив на стан і конфігурацію громадянської ідентичності українських громадян добре описала М. С. Кармазіна. Зокрема вона зазначає, що «найбільш агресивними за характером є механізми, використовувані Росією: їхніми складовими є як ідейно-політичні інструменти (про що свідчить аналіз заяв російських високопосадовців, російська медіа-пропаганда, кінематограф та ін.), так і суто силові (від насильницького «присвоєння» російського громадянства військовим на початку 1990-х років до окупації українських територій і «обернення на росіян» мешканців Криму навесні 2014 року)» [4, с. 281]. Про вплив національної ідентичності на формування сепаратистських поглядів писала і американська дослідниця Меті Спенсер зазначаючи, що національна ідентичність є одним з головних факторів, що призводять до виникнення сепаратизму. Саме вона є рушійною силою майже всіх сепаратистських тенденцій, але найактуальнішою ця проблема стає тоді, коли формування цієї національної ідентичності проходить під впливом зовнішніх чинників [15, с. 15].

Сьогодні Росія, продовжуючи розвивати сепаратистські настрої в Східній Україні, лобіює створення федералізації. Виступаючи перед світовою спільнотою, російські дипломати заявляють, що вирішити військовий конфлікт можливо тільки, якщо зробити Україну федеративною державою, причому в це поняття вони вкладають те, що регіони повинні не тільки мати власні органи законодавчої і виконавчої влади, але й отримати право ставити питання про самовизначення, тобто вихід зі складу держави. Враховуючи такі інтереси Росії, зрозумілими є лобістські позиції регіоналів та комуністів щодо створення федеративного устрою в Україні.

Вітчизняні науковці, в більшості своїй, сходяться на думці, що під федералізацією ховається банальний сепаратизм. На цьому наполягає і Л. Залізник, пояснюючи, що «оскільки на Сході України живе на власних землях не якийсь окремий народ, а етнографічна група українців — слобожани, то за європейськими нормами їх відокремлення називається не федералізацією, а розчленуванням єдиного цілого, тобто сепаратизмом. Останній є одним із найтяжчих державних злочинів, бо штовхає будь-яку націю до громадянського конфлікту. Народи та їхні зверхники, котрі цього не розуміють, приречені зійти з арени історії, тим більше якщо вони не роблять висновків із власної минувшини. І не варто виправдовувати протиправні заклики високопосадовців свободою слова в демократичній Україні. Адже в найбільших демократіях світу заклик до розколу держави — предмет судового процесу, а не публічної дискусії» [3].

Питання про лобіювання політичними партіями створення федералізації в Україні підіймає у своїх наукових доробках і Н. Танчук. Науковиця теж приходиться до висновків, що спроба федералізації може бути серйозною загрозою територіальній цілісності держави і в кінцевому рахунку при-

звести до сепаратизму. Зокрема вона зазначає, що «ідеї федералізму, які виникали в періоди політичних та економічних криз і розглядалися політичними партіями, зокрема, Народним Рухом України, Партією зелених України, Громадянським Конгресом, Партією праці тощо та обговорювалась під час підготовки першого проекту Конституції України, викликали небезпечні передумови щодо порушення територіальної цілісності, породжували деструктивні концепції регіональної самостійності, які суперечили як загальнонаціональним, так і в кінцевому підсумку регіональним інтересам» [12, с. 9].

В свій час косовські сепаратисти для лобювання незалежності свого краю виділили 3 мільйони євро на міжнародну діяльність. Метою цього кроку було сприяння більш широкому визнанню незалежності краю. Для цього Кабінет міністрів Косово залучив одну з міжнародних організацій, яка спеціалізується в галузі просунення іміджу держав у світі.

На нашу думку, наявність демократичних інститутів та високий рівень цивілізаційного розвитку самої держави ще не говорить про те, що в таких державах відсутні сепаратистські настрої. Сучасний західний сепаратизм актуалізується не тільки через етнічні чи релігійні причини, а й часто через те, що економічно більш розвинуті території не хочуть бути донорами для більш відсталих регіонів.

Однак В. В. Дівак в своїй монографії приходить до висновку, що історія сепаратизму в різних країнах свідчить про те, що держави з високим рівнем політичних та економічних свобод, як правило, обирають інституційні методи боротьби із сепаратистськими рухами. Країни з тоталітарними або авторитарними політичними режимами для нейтралізації сепаратизму обирають переважно силові методи [2, с. 196].

Сьогодні необхідно поставити питання про те: чи можна за допомогою лобістської практики вирішити сепаратистський конфлікт правовими методами? Чи можна в даному векторі застосувати позитивні лобістські процедури? На нашу думку, представники влади можуть лобювати наступні механізми вирішення цього конфлікту: 1) силовими методами (узаконення застосування зброї проти терористів, сепаратистів); 2) інституційними, тобто вносити пропозиції і голосувати за регіональну територіальну реорганізацію (федерацію, автономію, регіоналізацію); 3) політичними (розширення повноважень місцевої влади та внесення змін до виборчої системи).

Наша держава повинна бути завжди готова до нових викликів національній безпеці та територіальній цілісності. Для цього їй необхідно бути «підкованою» на дипломатичному, правовому та воєнному рівні.

Протидіяти подальшому розповсюдженню сепаратизму в Україні можливо тільки за збереження унітарної держави. Створення федеративної держави посилить сепаратистські настрої, поставить під загрозу збереження територіальної цілісності, що в кінцевому підсумку призведе до остаточного розколу України.

Список літератури

1. Грос Эспьель Э. Право на самоопределение. — Нью-Йорк: Изд-во ООН, 1980. — 89 с.
2. Дівак В. В. Сепаратизм як феномен сучасної політики: політологічні та правові аспекти : монографія / В. В. Дівак ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К. : Логос, 2010. — 223 с.
3. Залізник Л. Обережно: федералізація! [Електронний ресурс] / Л. Залізник. — Режим доступу: <http://www.volfoto.inf.ua/pagesi/istomist/statti/2014rik/dm140501/t140506/oberezh/oberezh.htm>
4. Кармазіна М. С. Громадянська ідентичність в Україні в контексті зовнішньо-політичних відносин / М. С. Кармазіна // Політичні механізми формування громадянської ідентичності в сучасному українському суспільстві. — К. : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2014. — С. 258–286.
5. Ключник Р. Сепаратизм як світова мегатенденція сучасності / Р. Ключник // Політичний менеджмент. — 2011. — № 6. — С. 120–127.
6. Кресіна І. Протидія сепаратизму в Україні: правова база / І. Кресіна // Правова політика в Україні: питання теорії та практики : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 жовтня 2014 року) : в 2 т. — К. : Національна академія прוקуратури України, 2014. — Т. 2. — С. 176–179.
7. Лисенко Л. Прояви тероризму та сепаратизму на сході України: аналіз основних причин / Л. Лисенко, А. Карасевич // Науковий діалог «Схід — Захід» : матер. III всеукр. наук. конфер. з міжнар. участю (М. Кам'янець-Подільський, 7 червня 2014р.) : у 4 частинах. — Д. : Інновація, 2014. — Ч. III. — С. 22–28.
8. Романюк Н. І. Сепаратизм як суспільно-політичне явище сучасності / Н. І. Романюк // Актуальні проблеми країнознавчої науки : матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (м. Луцьк, 9–10 жовтня 2014 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. — Луцьк : Вежа-Друк, 2014. — С. 80–86.
9. Сидоренко М. В. Сучасний лобізм: види та методи / М. В. Сидоренко // Міжнародна наукова конференція «Дні науки філософського факультету — 2015», 21–22 квіт. 2015 р. : [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А. С. Конверський [та ін.]. — К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2015. — Ч. 9. — С. 69–72.
10. Синовець П. А. Роль Росії в українському кризисі 2014 года: аналіз і перспективи сдерживания / П. А. Синовець // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки. — 2014. — Т. 19, вип. 2 (21). — С. 63–72.
11. Степико М. Т. Потенціальні загрози регіонального сепаратизму в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс] / М. Т. Степико. — Режим доступу: // <http://www.niss.gov.ua/articles/1478/>
12. Танчук Н. В. Регіональна політика України в контексті державотворчого розвитку та соціального захисту : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Н. В. Танчук; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. — К., 2011. — 21 с.
13. Хобсбаум Э. Нации и национализм после 1780 года. — СПб. : Алетейя, 1998. — 306 с.
14. Brusylovska O. I. Russian-ukrainian conflict. First stage war // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Соціологія і політичні науки. — 2015. — Т. 20, вип. 2 (23). — С. 59–63.
15. Spenser M. Separatism: democracy and disintegration / M. Spenser. — Boston: Rowman & Littlefield, 1998. — 317 p.

References

1. Espiell, Gros H. Pravo na samoopredelenie. Niu-York: Izd-vo OON, 1980.
2. Divak V. Separatyzm yak fenomen suchasnoi polityky. Politologichni ta pravovi aspekty. Kyiv: Logos, 2010.
3. Zalizniak L. «Oberezhno: federalizacija!» Accessed February 20, 2016. <http://www.volfoto.inf.ua/pagesi/istomist/statti/2014rik/dm140501/t140506/oberezh/oberezh.htm>.
4. Karmazina M. «Gromadianska identychnist v Ukraini v konteksti zovnishno-politychnyh vidnosyn.» In Politychni mehanizmy formuvannia gromadianskoj identychnosti v suchasnomu ukrainskomu suspilstvi, 258–286. Kyiv: IPiEND im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy, 2014.

5. Kliuchnyk R. «Separatyzm yak svitova megatendencija suchasnosti.» Politychnyi menedzhment 6 (2011): 120–127.
6. Kresina I. «Protydiia separatyzmu v Ukraini: pravova baza.» Paper presented at the foreign scientific and practical conference 'Pravova polityka v Ukraini: pytannia teorii ta praktyky', Kyiv, October 24, 2014.
7. Lysenko L. «Proiavy teroryzmu ta separatyzmu na shodi Ukrainy: analiz osnovnyh prychn.» Paper presented at the 3rd Ukrainian scientific conference 'Naukovyi dialog 'Shid-Zahid', Kamianets-Podilskyi, June 7, 2014.
8. Romaniuk N. «Separatyzm yak suspilno-politychne yavyshe suchasnosti.» Paper presented at the 1st foreign scientific and practical internet-conference 'Aktualni problemy kraïnoznavchoï nauky, Lutsk, October 9–10, 2014.
9. Sydorenko M. «Suchasnyi lobizm: vydy ta metody.» Paper presented at the foreign scientific conference 'Dni nauky filozofskoho fakultetu — 2015', Kyiv, April 21–22, 2015.
10. Sinovets P. «Rol Rossii v ukrainom krizise 2014 goda: analiz i perspektivy sderzhivaniia.» Visnik ONU im. I. I. Mechnikova. Sociolohiia i politychni nauky 19, no. 2 (2014): 63–72.
11. Stepyko M. «Potentsialni zagrozy regionalnogo separatyzmu v Ukraini.» Accessed February 20, 2016. <http://www.niss.gov.ua/articles/1478/>
12. Tanchuk N. «Regionalna polityka Ukrainy v konteksti derzhavotvorchoho rozvytku ta socialnogo zahystu.» PhD diss., Nacionalnyi pedagogichnyi universytet imeni M. P. Dragomanova, 2011.
13. Hobsbaum E. Natsii i natsionalizm posle 1780 goda. SPb.: Aleteia, 1998.
14. Brusylovska I. «Russian-ukrainian conflict. First stage war.» Visnik ONU im. I. I. Mechnikova. Sociolohiia i politychni nauky 20, no. 2 (2015): 59–63.
15. Spenser M. Separatism: democracy and disintegration. Boston: Rowman & Littlefield, 1998.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2016

Ворчакова И. Е.

кафедра политологии

Институт истории, политологии и права

Николаевский национальный университет имени В. А. Сухомлинского

Лисовский В. Н.

кафедра политологии

Институт истории, политологии и права

Николаевский национальный университет имени В. А. Сухомлинского

ЛОББИРОВАНИЕ СЕПАРАТИСТСКИХ ИНТЕРЕСОВ КАК ОДИН ИЗ ДЕСТРУКТИВНЫХ МЕХАНИЗМОВ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ПРОЦЕССОВ

Резюме

В статье поднимается дискуссионный вопрос позитивной и негативной роли сепаратизма в современных политических партиях. Показаны риски и угрозы лоббирования этого явления в Украине. Проанализированы роль и механизмы вмешательства одного государства в территориальные споры другой страны и последствия такого воздействия.

Ключевые слова: сепаратизм, лоббизм, лоббирование сепаратистских интересов, сепаратистское движение, федерализация.

Vorchakova I. Eu.

Department of political science,
Institute of history, politology and law
Mykolayiv National University of V. A. Sukhomlinskyi

Lisovsky V. M.

Department of political science,
Institute of history, politology and law
Mykolayiv National University of V. A. Sukhomlinskyi

LOBBYING OF SEPARATIST' INTERESTS AS ONE OF DISTRACTIVE MECHANISMS OF SOCIO-POLITICAL PROCESSES

Summary

In this article a debatable question of positive and negative role of separatism in modern political processe is raising. The risks and threats to the lobbying of this phenomenon in Ukraine is showing. The role and mechanisms of intervention of one state in the territorial disputes of other countries and the consequences of the impact is analyzing. Discusses the ambivalent position of scientists regarding the positive and negative aspects of the manifestations of separatism. The level of influence of foreign elites on the development of separatist manifestations on the territory of another state was analyzed. At the same time it is proved that the lobbying of the most powerful regional elite separatist ideas can lead to socio-political destabilization in the state and the military armed conflict. It argues that lobbying by certain political forces in the creation of a Federal state in Ukraine is nothing but the result of the incitement of separatist sentiments. The views of scientists on the prospects of development of military events in our state was analyzed. The ways of solving the separatist conflict in Ukraine is proposing.

Key words: separatism, lobbying, lobbying of interests of the separatist, the separatist movement, federalization.